

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL L. S. IR COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE GINČO
NAGRINĖJIMO**

2020 m. gegužės 20 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-209
Vilnius

Lietuvos bankas gavo L. S. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir *Compensa Life Vienna Insurance Group SE*, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjos 2018 m. vasario 2 d. prašymu, kuriuo pareiškėja kreipėsi į draudiką, norėdama apdrausti mažametį sūnų D. S. (toliau – apdraustasis) garantuotų palūkanų gyvybės draudimu, tarp pareiškėjos ir draudiko buvo sudaryta Garantuotų palūkanų gyvybės draudimo sutartis, draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – Garantuotų palūkanų sutartis). Garantuotų palūkanų sutartis įsigaliojo 2018 m. vasario 8 d., draudimo liudijime nurodytas draudimo laikotarpis nuo 2018 m. vasario 8 d. iki 2085 m. spalio 31 d. Draudimo liudijime nurodyta, kad Garantuotų palūkanų sutarčiai taikytinos Bendrosios sąlygos ir Specialiosios sąlygos Garantuotų palūkanų gyvybės draudimas Nr. 011 (toliau – Specialiosios sąlygos), galiojančios nuo 2015 m. kovo 1 d.¹, taip pat Garantuotų palūkanų gyvybės draudimo kainynas (toliau – kainynas), galiojantis nuo 2015 m. kovo 1 d.².

2020 m. kovo 10 d. pareiškėja pateikė pretenziją draudikui dėl ikisutartinės informacijos neatskleidimo. Pretenzijoje pareiškėja nurodė, kad Garantuotų palūkanų sutartį su draudiku sudarė siekdama sukaupti lėšų apdraustojo savarankiško gyvenimo pradžiai, sutarties pabiga – 2033 metai, kai apdraustasis sulauks pilnametystės. Pareiškėja nurodė, kad apie savo planus aiškiai pranešė draudiko atstovui, su kuriuo bendravo ir kuris rengė Garantuotų palūkanų sutartį. Pareiškėja nurodė, kad 2020 metais, gavusi draudiko ataskaitas už 2019 metus³ ir įsigilinusi į Garantuotų palūkanų sutarties sąlygas, suprato, kad buvo sąmoningai suklaidinta draudiko atstovo ir pasirašydama šią sutartį neįsiskaitė į jos sąlygas, todėl Garantuotų palūkanų sutartis visiškai neatitinka pareiškėjos lūkesčių, visais atvejais sukelia materialinių nuostolių pareiškėjai ir, kaip pasekmė, apdraustajam. Pretenzijoje pareiškėja teigė, kad pagal kainyną sutarties sudarymo mokestis taikomas pirmais, antrais ir trečiais Garantuotų palūkanų sutarties galiojimo metais, tačiau prieš pasirašant Garantuotų palūkanų sutartį draudiko atstovas akcentavo, kad mokesčiai bus taikomi tik pirmąjį šios sutarties galiojimo mėnesį. Pareiškėjos teigimu, iki Garantuotų palūkanų sutarties pasirašymo draudiko atstovas nepaminėjo, kad, atsiimant sukauptas lėšas iki Garantuotų palūkanų sutarties pabaigos, jų (išperkamosios sumos) dydis apie 2033 metus (planuotą Garantuotų palūkanų sutarties nutraukimo laiką) yra mažesnis už iki to laikotarpio planuojamų sumokėti draudimo įmokų sumą. Taigi draudiko atstovas, pareiškėjos vertinimu, pasiūlė pareiškėjai aiškiai

¹ <https://www.compensalife.eu/pdf/LT/conditions/011-lt-2015-03-01.pdf>

² <https://www.compensalife.eu/pdf/LT/pricelists/11lt.pdf>

³ Pareiškėjai siųstoje metinėje ataskaitoje už 2018 metus nurodyta, kad bendra draudimo įmokų suma – 1 750 Eur, sukaupta suma su garantuotomis palūkanomis – 949,03 Eur, papildomų palūkanų suma – 6,50 Eur, sukaupta suma su papildomomis palūkanomis – 955,53 Eur, pritaikyti administravimo mokesčiai nuo draudimo įmokų – 787,50 Eur, nuo sukauptos sumos – 15,95 Eur, rizikos mokestis už draudimo apsaugą (gyvybės rizikos) – 1,16 Eur; metinėje ataskaitoje už 2019 metus nurodyta, kad bendra draudimo įmokų suma – 2 430 Eur, sukaupta suma su garantuotomis palūkanomis – 2 288,16 Eur, papildomų palūkanų suma – 16,74 Eur, sukaupta suma su papildomomis palūkanomis – 2 304,90 Eur, išperkamoji suma – 2 258,80 Eur, pritaikyti administravimo mokesčiai nuo draudimo įmokų – 1 093,50 Eur, nuo sukauptos sumos – 17,40 Eur, rizikos mokestis už draudimo apsaugą (gyvybės rizikos) – 0,11 Eur.

nuostolingą draudimą ir nuslėpė svarbią informaciją. Pareiškėja taip pat nurodė, kad, pateikdamas informaciją apie gyventojų pajamų mokesčio lengvatą, draudiko atstovas, nors žinojo, kad pareiškėja oficialiai yra vaiko priežiūros atostogose, nepaminėjo, kad tokiu atveju gyventojų pajamų mokesčio susigražinti negalima. Pretenzijoje pareiškėja prašė draudiko nutraukti Garantuotų palūkanų sutartį ir grąžinti jai pagal šią sutartį sumokėtas įmokas.

Nesulaukusi atsakymo į pateiktą pretenziją⁴, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką dėl su draudiku kilusio ginčo nagrinėjimo. Be pretenzijoje nurodytų argumentų, pareiškėja papildomai pažymėjo, kad keli pareiškėjos draugai tuo pačiu metu kaip ir pareiškėja pasirašė investicinio (gyvybės) draudimo sutartis, turėdami tuos pačius tikslus – sukaupti lėšų savo vaikų ateičiai. Pareiškėjos teigimu, įsigilinę į Garantuotų palūkanų sutarties sąlygas, „visi jie vienbalsiai teigė, kad nuo jų buvo nuslėpti tie patys faktai – nors ir bendravome su skirtingais vadybininkais“. Prieš pateikdama pretenziją draudikui pareiškėja nurodo kelis kartus kalbėjusi su skirtingais draudiko darbuotojais (telefonu ir vizito į filialą metu). Pareiškėjos teigimu, susidarė įspūdis, kad nė vienas iš darbuotojų, su kuriais tarėsi pareiškėja, nėra įsigilinęs į Garantuotų palūkanų sutarties sąlygas, nes atsakymai į pareiškėjos užduodamus klausimus būdavo visą laiką skirtingi. Kreipimesi pareiškėja prašo nutraukti Garantuotų palūkanų sutartį ir grąžinti pagal Garantuotų palūkanų sutartį sumokėtas draudimo įmokas.

Draudikas nesutinka su pareiškėjos reikalavimu. Atsiliepime draudikas nurodo, kad, siekdamas užtikrinti, kad esami ar potencialūs klientai gautų visą informaciją, konsultacijas ir dokumentus, būtinus gyvybės draudimo sutartims sudaryti, visais atvejais prieš sudarant draudimo sutartis pateikia pildyti Konsultacijos protokolą, kurį savo parašais patvirtina konsultaciją suteikęs draudimo konsultantas ir ją gavęs klientas. Nagrinėjamu atveju pareiškėjos Konsultacijos protokole pažymėta, kad per konsultaciją pareiškėjai buvo pateikta visa reikiama ikisutartinė informacija: pagrindinės informacijos dokumentas (pateiktas popieriuje); esminė informacija apie gyvybės draudimo sutartį (pateikta žodžiu, raštu (prašymo sudaryti gyvybės draudimo sutartį reverse) ir nuoroda į interneto puslapį); informacija apie draudimo sutarties mokesčius (pateikta žodžiu, supažindinta su kainynu ir pateikti individualūs skaičiavimai iš skaičiuoklės); draudimo taisyklės (draudimo taisyklių kopijos įteiktos ir pateikta interneto puslapio nuoroda).

Draudikas mano, kad minėtos Garantuotų palūkanų sutarties sąlygos, taip pat ir sutarčiai taikytini mokesčiai ir jų atskaitymo tvarka, pareiškėjai buvo tinkamai atskleisti, žinomi ir suprantami. Tai, draudiko teigimu, pareiškėja patvirtino pasirašydama pirmiau minėtą Konsultacijos protokolą, taip pat prašymą sudaryti draudimo sutartį, kuriame pareiškėja pasirašytinai patvirtino, kad gavo ir supranta jai pateiktą visą esminę informaciją, susijusią su Garantuotų palūkanų sutarties sudarymu, vykdymu bei nutraukimu, su ja atidžiai susipažino, supranta ir sutinka su šios sutarties sąlygomis, įskaitant, bet neapsiribojant draudimo taisyklės (Bendrašias draudimo sąlygas, Specialiąsias sąlygas, kainyną), taip pat kitomis draudimo sąlygomis ir mokesčiais, kurie su ja buvo aptarti individualiai, taip pat patvirtino, kad jų turinys pareiškėjai yra aiškus ir priimtinas ir atitinka jos interesus. Be to, draudikas nurodo, kad visa prieš sudarant Garantuotų palūkanų sutartį pateiktina esminė su jos sudarymu ir sąlygomis susijusi informacija, įskaitant esminę informaciją apie taikomus mokesčius bei šiai sutarčiai valstybės taikomą apmokestinimo tvarką, nutraukimo sąlygas ir pan., pareiškėjai buvo pateikta raštu prašymo sudaryti draudimo sutartį reverse (kitoje lapo pusėje). Draudikas taip pat atkreipė dėmesį, kad, iki priimant sprendimą dėl Garantuotų palūkanų sutarties sudarymo, pareiškėjai buvo parengtas ir pateiktas individualus draudimo pasiūlymas su preliminariais individualizuotais skaičiavimais, pateiktais sukauptos sumos ir išperkamujų sumų lentelėje, kurie atlikti atsižvelgiant į pageidaujamus draudimo įmokos dydžius, draudimo sumas, pasirinktą draudimo apsaugą, taikytinus mokesčius ir kitas individualias sąlygas, ir raštu rekomenduota prieš sudarant sutartį atsakingai susipažinti su taikytinomis draudimo taisyklėmis, taikomais mokesčiais ir kitais atskaitymais (kainynu) bei kitomis draudimo sutarties sąlygomis, tam buvo suteikta pakankamai laiko. Minėta pasiūlymą pareiškėja taip pat pasirašė.

Remdamasis atsiliepime išdėstytais argumentais, draudikas laiko, kad visa privaloma,

---

⁴ Atsakydamas į šią pareiškėjos nurodytą aplinkybę, draudikas nurodo, kad pareiškėjos pretenzija perduota atsakingam draudimo konsultantui, pavedant susisiekti su pareiškėja ir pateikti išsamius paaiškinimus dėl pretenzijoje keliamų klausimų. Nedelsiant to padaryti konsultantui nepavyko, nes, kaip teigia konsultantas, niekas neatsakė į jo telefono skambutį. Vėliau dėl žmogiškosios klaidos, kurią iš esmės sąlygojo pasikeitusi darbo organizavimo tvarka dėl paskelbto karantino, laiku nebuvo parengtas oficialus atsakymas pareiškėjui, dėl to draudikas apgailestauja.

būtina ir reikalinga informacija, susijusi su Garantuotų palūkanų sutarties sąlygomis ir jai taikytiniais mokesčiais, paremta konkrečiais skaičiavimais, buvo pasirašytinai atskleista pareiškėjai iki Garantuotų palūkanų sutarties sudarymo, ir ši sutartis atitinka pareiškėjos lūkesčius.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko suteiktos informacijos apie mokėtinus mokesčius ir pareiškėjos reikalavimo nutraukti Garantuotų palūkanų sutartį bei gražinti sumokėtas draudimo įmokas pagrįstumo.

Dėl informacijos apie taikytinus mokesčius atskleidimo

Vertinant pareiškėjos nurodytas aplinkybes, kad sudarant Garantuotų palūkanų sutartį ji draudiko darbuotojo (atstovo) buvo suklaidinta dėl pagal šią sutartį mokėtinų mokesčių dydžio, nes, pareiškėjos teigimu, jai buvo paaiškinta, kad sutarties sudarymo mokesčiai yra taikomi tik pirmąjį Garantuotų palūkanų sutarties galiojimo mėnesį, pažymėtina, kad pagal ginčo šalių sudarytą sutartį mokėtinų mokesčių ir kitų sumų apskaičiavimo ir mokėjimo sąlygos ir kitos nuostatos, reikšmingos pareiškėjos nurodytoms aplinkybėms vertinti, nustatytos Garantuotų palūkanų sutarties sąlygose. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.185 straipsnio 2 dalimi ir 6.186 straipsnio 1 dalimi, draudimo taisyklės draudėjui yra privalomos tik tuo atveju, jeigu draudikas jas tinkamai atskleidė, t. y. sudarė protingą galimybę draudėjui susipažinti su draudimo taisyklėmis ir draudėjas aiškiai išreiškė savo sutikimą su sutarties sąlygomis. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – įteikti jų kopijas draudėjui.

Remiantis ginčo nagrinėjimo medžiagoje esančiais duomenimis, iki priimant sprendimą dėl Garantuotų palūkanų sutarties sudarymo, pareiškėjai papildomai buvo parengtas ir pateiktas individualus draudimo pasiūlymas su preliminariais individualizuotais skaičiavimais, o kaip preliminarus pasiūlymo priedai nurodyti Garantuotų palūkanų sutarčiai taikytinos Bendrosios ir Specialiosios sąlygos, kainynas. Pareiškėjai raštu rekomenduota prieš sudarant šią draudimo sutartį atsakingai susipažinti su taikytinomis draudimo taisyklėmis, taikomais mokesčiais ir kitais atskaitymais (kainynu), taip pat kitomis draudimo sutarties sąlygomis, tam suteikta pakankamai laiko, minėtą pasiūlymą pareiškėja pasirašė. Be to, pasirašydama prašymą sudaryti Garantuotų palūkanų sutartį, taip pat draudimo liudijimą, pareiškėja savo parašu patvirtino, kad atidžiai susipažino su Garantuotų palūkanų sutarties sąlygomis, tarp jų ir draudimo taisyklėmis (Bendrosiomis sąlygomis, Specialiosiomis sąlygomis, kainynu), jų kopiją gavo, ir jas supranta, kai kurios draudimo sąlygos bei mokesčiai buvo aptarti individualiai. Ši aplinkybė bei CK 1.73 straipsnyje nustatytos rašytinės formos sandorio pasirašymas, kaip asmens valios išraiškos forma, leidžia daryti pagrįstą išvadą, kad pareiškėja, sudarydama Garantuotų palūkanų sutartį išreiškė valią dėl šią sutartį sudarančių taisyklių sąlygų taikymo ir privalomumo, sutiko su visomis standartinių draudimo sutarties sąlygų nuostatomis, tarp jų ir nuostatomis dėl mokesčių apskaičiavimo bei mokėjimo tvarkos.

Be to, pareiškėja Konsultacijos protokole, pasirašytame iki Garantuotų palūkanų sutarties sudarymo, savo parašu patvirtino, kad draudimo konsultantas, be kita ko, jai pateikė visą informaciją ir dokumentus, susijusius su Garantuotų palūkanų sutarties sudarymu, vykdymu bei nutraukimu, išsamiai ir suprantamai paaiškino pateiktą informaciją, taip pat patvirtino, kad buvo atskleisti visi su šios sutarties sudarymu, vykdymu, administravimu ar nutraukimu susiję mokesčiai, jų skaičiavimo tvarka ir įtaka sukauptai sumai ar išperkama sumai pagal Garantuotų palūkanų sutartį ir kad jai buvo suteikta pakankamai laiko atsakingai susipažinti su visa informacija, dokumentais, ji pareiškėjai yra suprantama, o Garantuotų palūkanų sutarties sąlygos priimtinos. Konsultacijos protokole pareiškėjos pažymėta, kad jai buvo pateikta visa reikiama ikisutartinė informacija: pagrindinės informacijos dokumentas (pateiktas popieriuje); esminė informacija apie gyvybės draudimo sutartį (pateikta žodžiu, raštu (prašymo sudaryti gyvybės draudimo sutartį reverse)

ir nuoroda į interneto puslapį); informacija apie draudimo sutarties mokesčius (pateikta žodžiu, supažindinta su kainynu ir pateikti individualūs skaičiavimai iš skaičiuoklės); draudimo taisyklės (draudimo taisyklių kopijos įteiktos ir pateikta interneto puslapio nuoroda).

Garantuotų palūkanų sutartį sudarančių Specialiųjų sąlygų 8 skirsnio papunkčiuose aiškiai nurodyta, kad per visą Garantuotų palūkanų sutarties galiojimo laikotarpį yra taikytini sutarties valdymo (administravimo) mokesčiai, skirti draudimo sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidoms padengti, rizikos mokesčiai už draudimo apsaugą bei papildomų paslaugų mokesčiai. Minėtose Specialiosiose sąlygose taip pat įtvirtinta, kad Garantuotų palūkanų sutarčiai taikytinų mokesčių konkretus ar individualus dydis arba apskaičiavimo tvarka yra nurodomi draudimo liudijime ir (arba) jai taikytiname kainyne. Remiantis Garantuotų palūkanų sutarties sąlygomis, tam tikra dalis šios sutarties administravimo mokesčių yra atskaitoma per kelis pirmuosius sutarties galiojimo metus: Garantuotų palūkanų sutarčiai taikytiname kainyne nurodyta, kad sutarties sudarymo mokestis (ne didesnis nei 43 proc. periodinių draudimo įmokų) yra atskaitomas pirmais, antrais ir trečiais sutarties galiojimo metais.

Vertinant pareiškėjos supažindinimo su Garantuotų palūkanų sutarčiai taikomų mokesčių bei galimų išperkamųjų sumų, nutraukus sutartį, apskaičiavimo tvarka ir jų dydžiais aplinkybes, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 116 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prieš sudarant gyvybės draudimo sutartį draudikas draudėjui privalo suteikti informaciją apie palūkanų normos dydį, draudėjams tenkančios draudiko pelno dalies apskaičiavimo principus ir pelno dalies paskirstymo būdus, išperkamosios sumos nustatymo tvarką ir apytikrius išperkamosios sumos dydžius, jei sudaroma draudimo sutartis, susijusi su kapitalo kaupimu; esminę informaciją apie draudimo sutartims taikomą apmokestinimo tvarką ir kt. Pažymėtina, kad iki priimant sprendimą dėl Garantuotų palūkanų sutarties sudarymo pareiškėjai papildomai buvo parengtas ir pateiktas individualus draudimo pasiūlymas su preliminariais individualizuotais skaičiavimais, pateiktais sukauptos sumos ir išperkamųjų sumų lentelėje, kurie atlikti atsižvelgiant į pageidaujamus draudimo įmokos dydžius, draudimo sumas, pasirinktą draudimo apsaugą, taikytinus mokesčius ir kitas individualias sąlygas. Kaip preliminarus pasiūlymo priedai, nurodyti Garantuotų palūkanų sutarčiai taikytinos Bendrosios ir Specialiosios sąlygos, kainynas, taip pat raštu rekomenduota prieš sudarant šią draudimo sutartį išsamiai ir atsakingai susipažinti su taikytinomis draudimo taisyklėmis, taikomais mokesčiais ir kitais atskaitymais (kainynu) bei kitomis draudimo sutarties sąlygomis, tam suteikta pakankamai laiko. Pareiškėja pasirašė jai pateiktą preliminarų pasiūlymą, taip patvirtino, kad ją tenkina pasiūlyme pateiktos preliminariosios Garantuotų palūkanų sutarties sąlygos ir prognozės. Pareiškėja taip pat pasirašė visuose jai išduoto draudimo liudijimo lapuose, taip pakartotinai patvirtino sutinkanti su pasirašytos draudimo sutarties sąlygomis, tarp jų ir bendromis sukauptos sumos ir išperkamųjų sumų skaičiavimo sąlygomis ir tvarka bei individualizuotais skaičiavimais.

Pareiškėjos nurodytos aplinkybės, susijusios su ikisutartinės informacijos apie Garantuotų palūkanų sutarties pagrindu mokamus mokesčius atskleidimu, t. y. kad, pareiškėjos teigimu, jai buvo suteikta klaidinanti informacija, kad, sudarius Garantuotų palūkanų sutartį, mokesčiai bus mokami tik pirmąjį šios sutarties galiojimo mėnesį, vertintinos Lietuvos bankui pateiktų dokumentų kontekste. Pažymėtina, kad pareiškėja kartu su kreipimusi Lietuvos bankui nepateikė jokių savo nurodytas aplinkybes patvirtinančių įrodymų (pvz., pareiškėjos ir draudiko darbuotojo susirašinėjimo duomenų, pokalbių garso įrašų ir pan.), kurie leistų pagrįstai konstatuoti, kad iki sudarant Garantuotų palūkanų sutartį (ar ją sudarant) pareiškėjai buvo suteikta klaidinga informacija apie šios sutarties pagrindu mokamus mokesčius (jų dydį ir taikymo trukmę). Taigi pareiškėjos kreipimasis ir jame keliamas reikalavimas nėra pagrįsti objektyviais duomenimis, leidžiančiais patvirtinti pareiškėjos teiginius, kad jai buvo suteikta klaidinanti ikisutartinė informacija apie taikytinus mokesčius.

Todėl, remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad, pareiškėja, vadovaudamasi Garantuotų palūkanų sutarties sąlygomis, turėjo pagrindą tikėtis, kad pagal šią sutartį mokami mokesčiai turės būti mokami tik pirmąjį Garantuotų palūkanų sutarties galiojimo mėnesį. Priešingai, Garantuotų palūkanų sutartį sudarančiose Specialiosiose sąlygose ir kainyne aiškiai nurodyta, kad pareiškėjos ginčijamas sutarties sudarymo mokestis yra atskaitomas pirmais, antrais ir trečiais Garantuotų palūkanų sutarties galiojimo metais.

Dėl pagal sutartį kaupiamų ir išmokamų sumų dydžio

Pareiškėja kreipimesi teigia, kad, sudarant Garantuotų palūkanų sutartį, draudiko atstovas nepaminėjo, kad, atsiimant sukauptas lėšas iki šios sutarties pabaigos, reikia atkreipti dėmesį į išperkamosios sumos dydį – jis apie 2033 metus (planuotą Garantuotų palūkanų sutarties nutraukimo laiką) yra mažesnis už iki to laikotarpio planuojamų sumokėti draudimo įmokų sumą.

Atsakydamas į pareiškėjos teiginį, kad jai buvo pasiūlytas aiškiai nuostolingas draudimas ir nusiūpta svarbi informacija dėl kaupiamų ir išperkamųjų sumų dydžio, draudikas pažymėjo, kad Garantuotų palūkanų draudimo sutartis yra ilgalaikė, ja pareiškėja, kaip draudėja, neprisiima jokios investavimo rizikos, o draudikas garantuoja fiksuoto dydžio (0,9 proc.) metines palūkanas, atitinkamai, draudiko teigimu, kapitalo kaupimo nauda išryškėja ilguoju laikotarpiu, kai sukaupiamas pakankamas garantuotų palūkanų prieaugis, kuris pradeda viršyti atskaitytus sutarties mokesčius. Su šiais preliminariais skaičiavimais pareiškėja buvo išsamiai supažindinta dar iki sudarant Garantuotų palūkanų sutartį. Draudikas atkreipė dėmesį, kad lentelėje išperkamųjų sumų prognozės yra pateikiamos neįskaitant galimų „papildomų palūkanų“, kurios, nors nėra garantuojamos, tačiau, remiantis Specialiųjų sąlygų 6.3 papunkčiu, gali būti pridedamos prie sukauptos sumos draudiko sprendimu. Draudikas nurodė, kad kiekvienais Garantuotų palūkanų sutarties galiojimo metais iki šiol prie pareiškėjos sukauptos sumos buvo pridedamos papildomos palūkanos, minėtą aplinkybę patvirtina pareiškėjai teikiamų metinių ataskaitų duomenys.

Vertinant pirmiau nurodytus ginčo šalių teiginius, pažymėtina, kad iš nustatytų duomenų matyti, kad pareiškėja dar iki sudarant Garantuotų palūkanų sutartį pasirašė jai parengtą preliminarų pasiūlymą (kiekvieną jo lapą), o po Garantuotų palūkanų sutarties įsigaliojimo – ir kiekvieną atitinkamo draudimo liudijimo lapą, tarp jų ir „Sukauptos sumos ir išperkamųjų sumų pagal sutartį lentelę“, taip patvirtindama, kad susipažino ir sutinka su atitinkamomis Garantuotų palūkanų sutarties sąlygomis, taip pat ir susijusiomis su individualizuotais skaičiavimais.

Specialiųjų sąlygų 6.1 papunktyje taip pat nurodyta, kad sukaupta suma apskaičiuojama prie kaupimo laikotarpiu sumokėtomis draudimo įmokomis sukauptos sumos pridedant garantuotas palūkanas ir papildomas palūkanas (jei taikoma) bei atimant sutartyje nustatytus mokesčius, o remiantis 6.2 papunkčiu, garantuotos palūkanos yra skaičiuojamos ir pridedamos prie sukauptos sumos paskutinę kiekvienos mėnesio dieną, atsižvelgiant į atitinkamo mėnesio pradžioje buvusią sukauptą sumą. Specialiųjų sąlygų 7.1 papunktyje nustatyta, kad išperkamoji suma apskaičiuojama iš pagal sutartį sukauptos sumos išskaičiuojant sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidas. Išperkamosios sumos dydžiai procentais nuo sukauptos sumos bei apytikriai išperkamosios sumos dydžiai konkrečia valiuta yra nurodomi draudimo liudijimo priede. Draudimo liudijimo dalimi esančios „Sukauptos sumos ir išperkamųjų sumų pagal sutartį lentelės“ preambulėje aiškiai nurodyta, kad lentelėje yra pateikiami apytikriai išperkamosios sumos dydžiai eurais paskutinę kiekvienų sutarties galiojimo metų dieną, remiantis sukauptos sumos skaičiavimo prognoze su 0,9 proc. dydžio metinėmis garantuotomis palūkanomis, taip pat kad sukauptos sumos prognozės lentelėje pateikiamos su sąlyga, kad draudimo įmokos bus mokamos reguliariai draudimo liudijime nustatytu periodiškumu.

Kaip jau buvo minėta pirmiau, pareiškėjos nurodytas aplinkybes, kad sudaryta Garantuotų palūkanų sutartis neatitinka jos tikrosios valios ir lūkesčių, turėtų iki sutarties sudarymo, patvirtinančių įrodymų kartu su kreipimusi pareiškėja Lietuvos bankui nepateikė, todėl kitaip vertinti pirmiau analizuotų šalių susitarimą sudarančių ir pareiškėjos parašu patvirtintų dokumentų nėra teisinio pagrindo.

Dėl reikalavimo nutraukti sutartį ir grąžinti sumokėtas draudimo įmokas pagrįstumo

Garantuotų palūkanų sutartį sudarančių Bendrųjų sąlygų 15.2.2 papunktyje nurodyta, kad bet kuriuo sutarties galiojimo laikotarpiu draudėjas turi teisę nutraukti sutartį apie tai pranešdamas draudikui raštu ne vėliau kaip prieš 30 (trisdešimt) dienų iki numatomos sutarties nutraukimo datos. Draudikas nutraukia sutartį ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) dienų nuo atitinkamo draudėjo prašymo gavimo dienos. Remiantis Bendrųjų sąlygų 15.2.3 papunkčiu, tuo atveju, kai Garantuotų palūkanų sutartis nutraukiama draudėjo reikalavimu, draudikui (nustačius jo kaltę) pažeidus sutarties sąlygas, draudėjui grąžinamos sumokėtos draudimo įmokos, šioje sutartyje numatytos draudimo išmokos, o pagal 15.2.4 papunktį, tuo atveju, jei sutartis nutraukiama draudėjo iniciatyva, nesant draudiko kaltės, draudėjui išmokama išperkamoji suma.

Vadinasi, remiantis minėtomis Bendrųjų sąlygų nuostatomis, Garantuočių palūkanų sutartis gali būti nutraukta laikantis pirmiau nurodytos tvarkos, tačiau, nesant (nenustačius) draudiko kaltės, lėmusios poreikį sutartį nutraukti, draudimo įmokos, sumokėtos pagal šią sutartį, pareiškėjai nėra gražintinos. Taigi, siekdama nutraukti su draudiku sudarytą Garantuočių palūkanų sutartį, pareiškėja, laikydamosi Bendrosiose sąlygose nustatytos tvarkos, turėtų draudikui raštu ne vėliau kaip prieš 30 (trisdešimt) dienų iki numatomos sutarties nutraukimo datos pateikti prašymą ir tokiu atveju pareiškėjai turėtų būti išmokama išperkamoji suma, apskaičiuojama Specialiųjų sąlygų 7.1 papunktyje nustatyta tvarka.

Dėl gyventojų pajamų mokesčio

Pareiškėja kreipimesi, be kita ko, teigia, kad draudikas jai nesuteikė teisingos ir tikslios informacijos, susijusios su gyventojų pajamų mokesčio lengvatos taikymu. Pareiškėjos teigimu, draudiko atstovas, žinodamas, kad pareiškėja oficialiai yra vaiko priežiūros atostogose, nepaminėjo, kad tokiu atveju gyventojų pajamų mokesčio susigražinti negalima.

Draudikas mano, kad tokie pareiškėjos teiginiai yra nepagrįsti, nes, vadovaujantis oficialiais Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) išaiškinimais, vaiko priežiūros išmokos yra laikytinos gyventojų pajamomis, kurioms taikomas gyventojų pajamų mokestis (15 proc. tarifas), todėl gyventojas, gaunantis vaiko priežiūros išmokas, gali pasinaudoti pajamų mokesčio lengvata⁵ ir iš šių gaunamų pajamų atimti Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 21 straipsnyje nurodytas patiriamas išlaidas, tarp jų savo, sutuoktinio ar savo vaikų naudai sumokėtas gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartis. Draudikas atkreipė dėmesį, kad pagal Garantuočių palūkanų sutartį visos draudimo įmokos, išskyrus pirmąją, faktiškai buvo sumokėtos iš pareiškėjos sutuoktinio sąskaitos, o ne iš pareiškėjos, todėl tikėtina, kad pareiškėja pasinaudoti lengvata negalėjo ne dėl to, kad buvo vaiko priežiūros atostogose, o dėl to, kad ji faktiškai nepatyrė su draudimo įmokų mokėjimu susijusių išlaidų, jas patyrė jos sutuoktinis, kuris turi teisę, laikydamasis GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje įtvirtintų apribojimų, atlikti patirtų išlaidų atskaitymus iš pajamų pagal GPMĮ 21 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

Vertinant pareiškėjos nurodytą aplinkybę dėl informacijos, susijusios su gyventojų pajamų mokesčio lengvatos taikymu, netinkamu atskleidimu, taip pat pažymėtina, kad draudikas kartu su atsiliepimu pateikė dokumentą „Esminė informacija draudėjams (gyventojams) apie gyvybės draudimo sutartis, sudarytoms nuo 2003 01 01 ir vėliau, taikomą tvarką“, pateiktą pareiškėjai prieš sudarant Garantuočių palūkanų sutartį. Be to, draudikas nurodė, kad atnaujinama informacija apie mokesčių lengvatas yra ir draudiko interneto svetainėje www.compensalife.lt > *Naudinga informacija* > *Esminė informacija Draudėjui*. Pirmiau minėtame dokumente („Esminė informacija draudėjams (gyventojams) apie gyvybės draudimo sutartis, sudarytoms nuo 2003 01 01 ir vėliau, taikomą tvarką“) pateikiama aktuali ir su gyventojų pajamų mokesčio lengvata asmenims, mokantiems draudimo įmokas, susijusi informacija: pavyzdžiui, kad, pagal GPMĮ 21 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo pajamų gali atimti savo, sutuoktinio, savo nepilnamečių vaikų ir kitų minėtoje GPMĮ nuostatoje nurodytų asmenų naudai sumokėtas gyvybės draudimo įmokas į gyvybės draudimo sutartį, kurioje numatyta, kad draudimo išmoka mokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui. Be to, minėtame dokumente nurodyta, kad bendra iš gyventojų pajamų atimamų išlaidų, nurodytų GPMĮ 21 straipsnio 1 dalyje, suma negali viršyti 25 proc. visų per mokestinį laikotarpį gautų apmokestinamųjų pajamų, o bendra atimamų gyvybės draudimo įmokų ir įmokų į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje, turimus pensijų fondus suma negali viršyti 2 000 EurR per mokestinį laikotarpį (GPMĮ 21 straipsnio 3 dalis); išlaidos atimamos tik iš nuolatinio Lietuvos gyventojų gautų pajamų apskaičiuojant pajamų mokestį už mokestinį laikotarpį pateikiant metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPMĮ 21 straipsnio 4 dalis); išlaidos atimamos iš tų apmokestinamųjų pajamų, kurioms yra taikomas 15 proc. gyventojų pajamų mokesčio tarifas (GPMĮ 6 straipsnio 1 dalis, GPMĮ 16 straipsnio 1 dalies 6 punktas). Todėl, įvertinus pirmiau minėtas aplinkybes, teigtina, kad draudikas pareiškėjai dar iki Garantuočių palūkanų sutarties sudarymo tinkamai atskleidė informaciją dėl gyventojų pajamų mokesčio lengvatos taikymo.

⁵ https://www.vmi.lt/cms/en/web/kmdb/1.4.12.1/-/asset_publisher/00hS/content/ar-gali-gyventojas-pasinaudoti-pajamu-mokescio-lengvata-jei-jis-yra-isejes-vaiko-prieziuros-atostogu-/10174;jsessionid=1AA3FBF0D40D4B387232E98A7F208DCD

Atsižvelgiant į visa tai, kas nurodyta pirmiau – konstatuotas ginčo aplinkybės, analizuotas ginčo šalių sudarytos sutarties ir teisės aktų nuostatas, darytina išvada, kad pareiškėja nagrinėjamu atveju nepagrindė draudikui keliamo reikalavimo nutraukti Garantuotų palūkanų sutartį, gražinant visas pagal šią sutartį sumokėtas draudimo įmokas, todėl jis atmetinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos L. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius